

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Helena Więckowska: bibliotekarz, historyk, bibliolog - recenzja

Author: Agnieszka Gołda

Citation style: Gołda Agnieszka. (2016). Helena Więckowska: bibliotekarz, historyk, bibliolog - recenzja. "Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy" (2016, nr 2, s. 126-132).

Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach - Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja.

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Helena Więckowska: bibliotekarz, historyk, bibliolog / pod red. Jadwigi Koniecznej i Magdaleny Rządkowolskiej. – Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, 2015. – 126 s. : il. – ISBN 978-83-7969-615-4

Jednym z przejawów szacunku dla dokonań teoretycznych i praktycznych wybitnych przedstawicieli polskiej bibliologii, np. Joachima Lelewela, Karola Estreichera, Heleny Radlińskiej, Jana Muszkowskiego, Józefa Grycza, Kazimierza Piekarskiego, Zygmunta Mocarskiego, Adama Łysakowskiego czy Heleny Hleb-Koszańskiej są księgi pamiątkowe, dokumentujące ich życie i twórczość². W 2015 r. ten dorobek został powiększony staraniem pracowników Katedry Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Łódzkiego (KBiIN UŁ), którzy przygotowali pracę zbiorową poświęconą pamięci Heleny Więckowskiej³.

Jadwiga Konieczna i Magdalena Rządkowolska zredagowały dziesięć artykułów problemowych, wydanych w trzydziestą rocznicę śmierci badaczki⁴. Jednocześnie publikacja ta stanowi jeden z elementów nauko-

¹ Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej.

² M.in. Joachim Lelewel – księgoznawca, bibliotekarz, bibliograf. W 200 rocznicę urodzin 1786-1986. Międzynarodowa sesja naukowa, Warszawa, 20-22 marca 1986 roku. Warszawa 1986. [Teką]; Joachim Lelewel – księgoznawca, bibliotekarz, bibliograf. Red. nauk. M.M. Biernacka. Warszawa 1993; Księga pamiątkowa ku czci Karola Estreichera (1827-1908). *Studia i rozprawy*. Red. R. Hennel. Kraków 1964; Karol Estreicher (1827-1908) bibliograf, bibliotekarz, historyk teatru. *Sesja Jubileuszowa w 100. rocznicę śmierci Karola Estreichera*. Warszawa, 22 października 2008. Red. J. Tarasiewicz. Warszawa 2009; Profesor Helena Radlińska. W sto dwudziestą piątą rocznicę urodzin i pięćdziesiątą rocznicę śmierci. [Red. E. Marynowicz-Hetka, W. Theiss]. Łódź 2004; Jan Muszkowski – ludzie, epoka, książki. *Tradycje i kontynuacje*. Red. nauk. G. Czapnik, Z. Gruszka, J. Ladorucki. Łódź ; Warszawa 2014; *Z zagadnień teorii i praktyki bibliotekarskiej*. *Studia poświęcone pamięci Józefa Grycza*. Red. nacz. B. Horodyski. Wrocław ; Warszawa ; Kraków 1961; *Studia nad książką poświęcone pamięci Kazimierza Piekarskiego*. Wrocław 1951; Zygmunt Mocarski. Toruń 1946; *Pamięci Adama Łysakowskiego*. Warszawa 1973; *Adam Łysakowski bibliotekarz, bibliograf, bibliolog*. *Materiały z Sesji Jubileuszowej Warszawa, 10 września 2002*. Warszawa 2003; *Helena Hleb-Koszańska – bibliotekarz i bibliograf*. *Materiały z sesji jubileuszowej w setną rocznicę urodzin*. Warszawa 10 czerwca 2003. [Oprac. red. A. Konopka]. Warszawa 2003.

³ Artykuły dostępne są także w wersji elektronicznej w Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego.

⁴ Była to już druga księga pamiątkowa poświęcona H. Więckowskiej, opracowana przez środowisko łódzkie. Jako pokłosie sesji naukowej z 1985 r., trzy lata później opublikowano 18 materiałów pt. *Helena Więckowska, 1897-1984*. [Red. nauk. t. J. Andrzejewski]. Łódź 1988. W studiach z 2015 r. podjęto próbę ukazania odmiennych od wcześniejszych aspektów

wego opracowania fragmentu dziejów Uniwersytetu Łódzkiego, obchodzącego w ubiegłym roku siedemdziesięciolecie istnienia.

Dobrane do księgi artykuły ukazały różnorodne zainteresowania uczonnej, a otworzyły je wstęp J. Koniecznej, wówczas kierownik KBiN UŁ, oraz przedmowa Barbary Ł. Sordylovej, doktorantki Pani Profesor z lat 1964-1969. Te materiały wprowadzające zarysowały interdyscyplinarne zajęcia H. Więckowskiej – od historii, poprzez badania epistolograficzne, rękopisoznawstwo, po budownictwo biblioteczne. W jej dorobku nie brakowało też osiągnięć organizacyjnych, redaktorskich, dydaktycznych, które znalazły rozwinięcie w kolejnych tekstach przedstawianego tu tomu.

Wszystkie artykuły przygotowali pracownicy Uniwersytetu Łódzkiego – KBiN UŁ, Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego (BUŁ) oraz Instytutu Historii. W pierwszych z nich zaprezentowana została sylwetka H. Więckowskiej jako bibliotekarza-praktyka. Hanna Tadeusiewicz⁵ omówiła *Działalność Heleny Więckowskiej jako dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi (1948-1969)*⁶, wskazując główne kierunki działania po przejęciu kierownictwa po Adamie Łysakowskim (budowa gmachu Biblioteki, restrukturyzacja agend, polityka kadrowa i polityka zarządzania zbiorami, organizacja prac naukowych bibliotekarzy oraz dydaktyka biblioteczna). Autorka tego wstępnego szkicu podkreśliła dbałość H. Więckowskiej o poprawę jakości pracy, planowanie zmian, wpływających na wartość zasobów (np. starania o środki finansowe zewnętrzne na zakup potrzebnych materiałów) oraz ich ilość (dziesięciokrotne powiększenie liczby zbiorów). Część artykułu dotyczyła także prac inwentaryzacyjnych podjętych przez Więckowską, opracowania przez nią manuskryptów i druków muzycznych oraz utworzenia Działu Informacji Biblioteczno-Bibliograficznej – pierwszego tego typu miejsca w bibliotece akademickiej w powojennej rzeczywistości.

Rozwinięcie zarysowanych we wcześniejszym tekście też dotyczących starań o odpowiednie warunki pracy, odnaleźć można u Piotra Lewkowicza, pracownika Oddziału Zbiorów Specjalnych BUŁ, który opisał *Budow-*

działalności H. Więckowskiej – sprawy kobiet w dorobku piśmienniczym, przedstawiono działania służb aparatu PRL wobec uczonnej oraz jej udział w pracach biografistycznych. Zabrakło zatem już ogłoszonych w 1988 r. tematów, jak zarys życia i pracy (Krystyna Pieńkowska), działalność uczonnej jako historyka, także w kontekście zainteresowań Joachimem Lelewelem (Andrzej F. Grabski), bibliologa (Krzysztof Migoń – to w tytule tego artykułu zamieścił chętnie powtarzane w księdze z 2015 r. sformułowanie „bibliolog – praktyk”), rękopisoznawcy (Jerzy Andrzejewski) oraz bibliotekoznawcy, również na forum międzynarodowym (Jadwiga Kołodziejaska). Zamieszczono także liczącą 221 pozycji bibliografię prac H. Więckowskiej w opracowaniu Janiny Jaworskiej. Warto teraz pokusić się o przygotowanie bibliografii przedmiotowej.

⁵ H. Tadeusiewicz, jako jedyna autorka w tomie, poza B. Sordyłową, miała okazję współpracować z H. Więckowską.

⁶ W poprzedniej księdze, H. Tadeusiewicz również przygotowała tekst na temat działalności Więckowskiej na stanowisku dyrektora BUŁ, w którym szczególną uwagę zwróciła na działania związane z podjętą budową gmachu Biblioteki oraz organizacją wewnętrzną instytucji.

nictwo i wyposażenie biblioteczne w sferze zainteresowań Profesor Heleny Więckowskiej. Wartość tego artykułu podwyższają materiały archiwalne, na których autor oparł swoje rozważania. Z ich lektury wynika profesjonalne podejście H. Więckowskiej do spraw budownictwa bibliotecznego. Doświadczenia zawodowe zdobyte w Łodzi, podczas budowy nowoczesnego gmachu BUŁ, pozwoliły jej przyjąć w 1959 r. funkcję wiceprzewodniczącej Rady IFLA, a wkrótce zajęła się kierowaniem Komisją ds. Budownictwa Bibliotecznego i Wyposażenia Bibliotek (kadencja zakończyła się w 1966 r.). Tym działaniem poświęcił P. Lewkowicz dużą część artykułu, wskazując też wpływ H. Więckowskiej na rozwój zainteresowań problematyką budownictwa bibliotecznego w kraju w ramach działań podjętych w Stowarzyszeniu Bibliotekarzy Polskich, dzięki ogłaszanym artykułom czy referatom wygłaszanym w Polsce i poza granicami. Z analizowanego tu tekstu wyłoniła się postać H. Więckowskiej jako znawczynie światowych kierunków budownictwa bibliotecznego, krytycznie oceniającej stan budownictwa i wyposażenia polskich księżnic. Sama jednak nie aspirowała do miana specjalisty problemu, „postrzegając budownictwo i wyposażenie bibliotek jako jedno z zagadnień bibliotekoznawstwa, w praktyce bibliotecznej związane blisko z organizacją i zarządzaniem biblioteką, i jako bibliotekoznawca problemy te opisywała, dążyła do ich zdefiniowania, poznania i rozwiązania” (Lewkowicz, s. 32).

Innym wątkiem pracy zawodowej H. Więckowskiej zajęła się Irena Łabiszewska z Oddziału Informacji Naukowej i Prac Naukowo-Dydaktycznych BUŁ. Scharakteryzowała *Wkład Profesor Heleny Więckowskiej w opracowanie zbiorów rękopiśmiennych Biblioteki Batignolskiej*. Jednocześnie tekst ten wprowadził czytelników w zagadnienia naukowe, jakimi przez wiele lat zajmowała się znawczynie rękopisów. Autorka artykułu omówiła jej dorobek dydaktyczny, ale przede wszystkim publikacyjny z zakresu rękopisoznawstwa ogłaszany już w okresie międzywojennym. Wtedy to Więckowska podjęła pracę w Bibliotece Narodowej w Warszawie (1927 r.), gdzie zajęła się rękopisami, które wpłynęły wraz z kolekcją z Batignolles. Zainteresowanie rękopiśmiennymi zagadnieniami trafnie określił przywoływany kilkakrotnie przez autorów artykułów Krzysztof Migoń, nazywając Więckowską „bibliologiem – praktykiem”. Zarys dziejów szkoły batignolskiej i jej biblioteki (zwłaszcza źródeł narastania zasobów rękopiśmiennych i prób katalogowania) oraz związki Joachima Lelewela z księżnicą, poprzedziły omówienie prac podjętych przez Więckowską przy porządkowaniu tychże zbiorów (co pozwoliło wydzielić pięć grup rękopisów⁷) i ich opracowaniu. Wynikiem starań były wydane w 1933 r. *Zbiory rękopisów batignolskich i Towarzystwa Przyjaciół Polski w Londynie*, które wywołały ożywienie świata nauki

⁷ Były to: *Archiwalia i rękopisy Biblioteki Towarzystwa Demokratycznego Polskiego (TDP) z lat 1832-1849; Spuścizna po emigrantach; Rękopisy depozytowe; Dokumenty po organizacjach emigracyjnych z lat 1863-1864 oraz instytucjach sprawujących funkcję Rządu Narodowego; Dokumenty świadczące o działalności kulturalnej i oświatowej na emigracji.*

i opinie, których treść przypomniała I. Łabiszewska. Należy więc żałować, że zorganizowane zasoby rękopiśmienne przypadły, w znacznej części, w trakcie II wojny światowej. Jedynym świadectwem ich istnienia pozostał katalog przygotowany przez Więckowską.

Z dwóch kolejnych tekstów także można poznać dorobek badawczy i publikacyjny H. Więckowskiej. *Profesor Heleny Więckowskiej spojrzenie na Joachima Lelewela* stało się inspiracją dla artykułu Renaty Osiewały, reprezentującej Bibliotekę Instytutu Historii. Autorka odtworzyła zainteresowanie Więckowskiej Lelewelem, od momentu wpłynięcia do Biblioteki Narodowej kolejnej interesującej kolekcji – Biblioteki Rapperswilskiej, również wymagającej opracowania. W tym zbiorze uwagę Więckowskiej zwróciły listy Lelewela, które miały się stać źródłem wnikliwych badań, o czym informowała już w 1935 r. Analiza działań Więckowskiej, zmierzających do odtworzenia możliwie pełnej korespondencji Lelewela, przechowywanej w ośrodkach krajowych i zagranicznych oraz przygotowania rękopisu wydawniczego antologii korespondencji przed II wojną światową i po niej, wypełniły dalszą część artykułu. R. Osiewała przypomniała losy edytorskie *Listów emigracyjnych Joachima Lelewela*, które zaczęły się ukazywać nakładem Polskiej Akademii Umiejętności w 1948 r. Wzmiankowała też o innych, wybranych, tekstach, które wyszły spod pióra historyk, a związane były z Lelewelem. Opisała wreszcie zaangażowanie Więckowskiej w prace zespołu badawczego powołanego do realizacji projektu opublikowania dzieł uczonego, zainicjowanego przez Zakład Historii Historiografii Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk w 1954 r. Autorka wskazała także archiwalne leleweliana, które przechowywane są w zasobach Działu Rękopisów BUŁ, a nie zostały opracowane przez Więckowską. Dotychczas nie stały się one źródłem opracowań, a z pewnością mogłyby rzucić światło na samego Lelewela, jak i H. Więckowską, jako badaczkę jego spuścizny.

M. Rzadkowolska i Agata Walczak-Niewiadomska z KBiN UŁ, reprezentujące zarazem Pracownię Słownika Pracowników Książki Polskiej, scharakteryzowały natomiast *Helenę Więckowską na kartach Słownika pracowników książki polskiej*, jako autorkę sześciu biogramów. Były to życiorysy J. Lelewela, co oczywiste, a także J. Grycza, J. Muszkowskiego, Adama Lewaka, z którym miała okazję współpracować w zakresie opracowania rękopisów, Bonawentury i Wincentego Niemojewskich oraz Antoniego Ostrowskiego. Przedstawiły sylwetki uczonych, bibliotekarzy i bibliofilów w postaci zarysowanej przez samą Więckowską, podkreślając opinie i fakty, na które zwróciła uwagę w prezentacjach ich życia zawodowego. Zanalizowały też biogramy magistrantów i doktorantów Pani Profesor, jako dydaktyka Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Łódzkiego, którzy zapisali się w dziejach bibliologii⁸. W ten sposób ukazały wkład badaczki do

⁸ W *Słowniku*... można odnaleźć biogramy Wandy Frontczakowej, Jana Kosińskiego, Michała Kuny, Ireny Morsztynkiewiczowej, Janiny Racięckiej, Jadwigi Siniarskiej-Czaplickiej, Małgorzaty Stolzman, Ireny Treichel, Konrada Zawadzkiego.

rozwoju dyscypliny. Wspomniały również występujących na kartach *Słownika...* współpracowników Więckowskiej, a więc Zygmunta Dylika, wicedyrektora BUŁ, Janusza Dunina, pracującego pod jej kierownictwem w Sekcji Dubletów i Druków Zbędnych, Hanny Pliszczyńskiej, z którą przygotowała *Podręczny słownik bibliotekarza* (Warszawa, 1955) i Bogdana Horodyskiego, z którym stworzyła *Wytyczne opracowania rękopisów w bibliotekach polskich* (Wrocław, 1955)⁹.

Z kolejnego z tekstów, J. Koniecznej, pt. *Helena Więckowska jako kierownik Katedry Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Łódzkiego (1953-1969)*, również wyłania się inspirujący wpływ uczoney na środowisko bibliologów. Jednocześnie artykuł ten ukazuje szesnastoletnie dzieje katedry bibliotekoznawstwa, kierowanej przez uczoną po śmierci J. Muszkowskiego. J. Konieczna zwróciła uwagę nie tylko na prowadzone przez Więckowską zajęcia dydaktyczne z zakresu rękopisoznawstwa, później bibliotekoznawstwa, bibliotekarstwa i nauki o książce, ale ukazana została jako promotor prac magisterskich i doktorskich, a przede wszystkim organizator starający się utrzymać, a następnie przywrócić Katedrze możliwości rekrutacji. Więckowskiej należy zawdzięczać, jak to podkreśliła autorka, powołanie w 1956 r. Magisterskiego Dwuletniego Studium Eksternistycznego (wówczas jedynej formy kształcenia bibliotekarzy w Uniwersytecie; działało do 1963 r.), seminarium doktoranckiego (od 1963 r.), Międzywydziałowego Dwuletniego Studium Bibliotekoznawstwa dla studentów III i IV roku studiów każdego kierunku (od 1969 r.), dzięki któremu po siedmiu latach udało się zainaugurować pełne, początkowo czteroletnie studia magisterskie, na których kształt wpłynęły pomysły dyrektor Katedry.

Nowatorskie spojrzenie na aktywność organizacyjną, społecznikowską i publikacyjną uczoney zaprezentowały Stanisława Kurek vel Kokocińska z KBiIN UŁ oraz Urszula Kowalewska z Oddziału Informacji Naukowej i Prac Naukowo-Dydaktycznych BUŁ. Z artykułu *Sprawy kobiet w dorobku piśmienniczym z lat 1926-1948 późniejszej dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego Heleny Więckowskiej* wyłoniła się sylwetka działaczki zaangażowanej w założenie w 1926 r. Polskiego Stowarzyszenia Kobiet z Wyższym Wykształceniem¹⁰. Organizacja ta broniła spraw zawodowych kobiet i ułatwiała im podejmowanie studiów. Zainteresowanie sprawami kobiet zaowocowało artykułami (ogłoszonymi od 1924 r.), które stały się przedmiotem analizy. Teksty drukowane w pracach zbiorowych i czasopismach, takich jak „Kobieta Współczesna”, z dodatkiem „Femme Polonaise”, „Bluszcz” i „Komunikat Polskiego Stowarzyszenia Kobiet z Wyższym Wykształceniem”, były zróżnicowane tematycznie – historyczne, analityczne (osiągnię-

⁹ Autorki artykułu wymieniły ponadto przygotowane i planowane do opracowania kolejne biogramy współpracowników Więckowskiej z BUŁ, które ukażą się w suplemencie czwartym *Słownika...*

¹⁰ W 1988 r. wspomniała o tym wątku życiorysu badaczki K. Pieńkowska.

cia kobiet w nauce), biograficzne i wspomnieniowe (już po II wojnie światowej) oraz sprawozdawcze z działalności Stowarzyszenia¹¹. Jak zauważyły autorki, w artykułach Więckowskiej widoczne było dążenie do rzeczowego ujmowania tematów, które porzuciła jednak po zakończeniu działalności Stowarzyszenia w 1948 r.

Równie mało znany temat podjął Krzysztof Lesiakowski z Katedry Historii Polski i Świata po 1945 roku Uniwersytetu Łódzkiego, przedstawiając *Profesor Helenę Więckowską w dokumentach aparatu bezpieczeństwa PRL*. Kwerenda dokumentów Urzędu Bezpieczeństwa przeprowadzona przez autora była uzasadniona przedwojenną i wojenną działalnością patriotyczną Więckowskiej oraz faktem pozostania jej syna, Jana, poza granicami kraju po 1945 r. Dokumenty z okresu stalinowskiego nie ujawniły co prawda większego zainteresowania uczoną, była jednak śledzona, a utrwalone zostały wzmianki z jej życia zawodowego, wyrażające życzliwy stosunek do wojennego podziemia antyhitlerowskiego, udostępnianie prohibitów niezgodnie z zasadami, czy też niedostosowanie się do nakazów Służby Bezpieczeństwa dotyczących odpowiedniej kontroli użytkowania materiałów sprowadzanych do BUŁ z zagranicy. Więckowska podejrzewana była także o kontakty z paryską „Kultura” i londyńskimi „Wiadomościami” oraz rozpowszechnianie wrogiej literatury, co związane było z jej licznymi wyjazdami, wynikającymi z pełnionych w IFLA funkcji. Podczas podróży do Stanów Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii, Republiki Federalnej Niemiec i Francji rzeczywiście kontaktowała się ze źle widzianymi w kraju osobami i instytucjami emigracyjnymi. Więcej miejsca poświęcił autor na przywołanie działań bezpieki wobec Więckowskiej w 1968 r., kiedy to zarzucono jej przynależność do grupy naukowców, „niedostatecznie aktywnych w przeciwdziałaniu »nastrojom wichrzycielskim wśród młodzieży«” (Lesiakowski, s. 103). Uznana została za nielojalnego wobec władzy pracownika, co wpłynęło na przejście dyrektor BUŁ na emeryturę w roku kolejnym. Ciekawych danych osobowych dotyczących samej Więckowskiej, jak i jej syna, dostarczyła z kolei analiza wniosków paszportowych składanych w latach siedemdziesiątych. Choć Więckowska nie podjęła działalności antykomunistycznej, to z uwagi na m.in. swój rodowód, ale też pełnioną funkcję dyrektora Biblioteki, umożliwiającą wyjazdy zagraniczne, była osobą, którą bezpieka się interesowała, analizowała jej korespondencję i kontakty.

Dwa ostatnie teksty mają zdecydowanie odmienny charakter, Agnieszka Górecka z Oddziału Udostępniania Zbiorów i Urszula Michalska z Sekcji Wypożyczania Miejsowego oraz odrębnie Teresa Górniak z Oddziału Gromadzenia i Uzupelniania Zbiorów BUŁ zamieściły opracowania o cha-

¹¹ W *Chronologicznym wykazie publikacji Heleny Więckowskiej poświęconych sprawom kobiet* znalazły się opisy 15 pozycji.

rakterze wspomnieniowym¹². Z materiałów o tytułach *Helena Więckowska we wspomnieniach. Próba scharakteryzowania osoby na podstawie opinii współpracowników i uczniów*¹³ oraz *Dyrektor Helena Więckowska we wspomnieniach pracowników Biblioteki Uniwersyteckiej w Łodzi w latach 1950-1969* wyłoniła się sylwetka osoby doświadczonej przez życie, ale życzliwej dla współpracowników, czasami krytycznej, ale powściągliwej, cierpliwej, zachęcającej swoich podwładnych do działań organizacyjnych i naukowych¹⁴, odważnej w stosunku do zarządzeń władz.

Na kartach księgi pamiątkowej zaprezentowano obraz Heleny Więckowskiej jako naukowca, praktyka bibliotekarza i dydaktyka, ściśle związanego z Łodzią. Nie jest to obraz rzecz jasna kompletny, za to komplementarny wobec zbioru *Helena Więckowska, 1897-1984* (Łódź 1988), warty jednak uzupełnienia i rozszerzenia. Rozległość podjętych w tomie tematów jest znaczna, może on zatem być przyczynkiem do podjęcia monograficznego opracowania życia i twórczości Heleny Więckowskiej, z pogłębioną analizą twórczości publikacyjnej, organizacyjnej i eksperckiej, prowadzonej także na emeryturze.

Publikację można polecić wszystkim tym, którym zagadnienia dziejów nauki o książce i bibliotece są bliskie. Wartość omawianego tu tomu podkreślają staranna szata graficzna, umieszczenie anglojęzycznych abstraktów, a przede wszystkim dobór odpowiednich materiałów ilustracyjnych, w postaci fotokopii źródeł rękopiśmiennych i drukowanych oraz zdjęć.

¹² W księdze z 1988 r. dużą część publikacji stanowiły wspomnienia na temat Więckowskiej jako pedagoga, promotora, współpracownika, wreszcie matki (Michał Kuna, Irena Bar-Święch, Maria Dembowska, Irena Morsztynkiewiczowa, Barbara Sordyłowa, Jadwiga Siniarska-Czaplicka, Maria Brykczyńska, Izabela Nagórska, Anna Radziejowska-Hilchen, Anna Sitarska, Jan Więckowski). Materiały te miały charakter osobistych wspomnień, podczas gdy teksty z 2015 r. są analizą tego typu źródeł.

¹³ Tu także zamieszczono rys biograficzny, w którym podkreślono cechy osobowości H. Więckowskiej.

¹⁴ Jako dyrektor BUŁ Więckowska przygotowała plan prac naukowych pracowników jednostki z zakresu księgoznawstwa, bibliotekoznawstwa, czasopiśmiennictwa, bibliografii, edytorstwa i dokumentowania zbiorów, który skutkował corocznie ogłaszanymi opracowaniami.